

Nieuw kleurenprocédé in foto's Louis Le Roy

De kunst van het paradijs

De tuinarchitectuur van Louis Le Roy is al geruime tijd vermaard, tot in het buitenland en heeft hier en daar veranderingen bewerkstelligd in het denken over stedenbouwkunde en landschap. Le Roy ziet zijn eigen tuin in Oranjewoud bij Heerenveen, waar hij zetelt, als een architectonische voortzetting van zijn huis. De "wilde tuinen" van Le Roy zijn befaamd omdat ze een geniale versmelting demonstreren van burgerlijk gevoel en romantisch streven. Daarmee grijpt Le Roy terug op vroeger tijden, de tijd van Eichendorff (1788-1857) bijvoorbeeld, de romantische dichter die het romantische gevoel synoniem achtte aan de landschapstuin, een revolutie na de geschoren en geschaafde perken, rontondes en bosschages van de achttiende eeuw. Voor Eichendorff was de tuinarchitectuur zoals Le Roy die schept, een weerspiegeling van de menselijke zielsgesteldheid.

Wie dat wil ervaren zal naar Oranjewoud moeten reizen, maar in het Drentse Yde zijn op dit moment 95 foto's te zien, die Le Roy selecteerde uit zo'n 10.000 opnamen van zijn tuin.

Deze serie kleurenfoto's hangt nu in Galerie Brink 7 en zal over een tijdje naar het Kunsthaus in Bern verhuizen waar ook fotogigant Ilford zetelt. Die levert tegenwoordig speciaal papier waarin een aantal basiskleuren zijn aangebracht die in het laboratorium, na een opname, worden uitgebleekt tot ze het gewenste resultaat hebben bereikt. Een "omgekeerd" procédé, dus.

Met dat "uitbleek-procédé" werkt Le Roy al geruime tijd in zijn eigen laboratorium in Oranjewoud waar zich ook een door de computer bestuurd ontwikkelmachine bevindt. Dat vereist veel precisie en is kostbaar. Le Roy maakt al zo'n dertig jaar dia's die hij rechtstreeks omwerkt tot kleurenfoto's. De kwaliteit is daardoor beduidend beter en, qua kleur, natuurgetrouw. Bovendien blijven de kleuren met het nieuwe Ilford-procédé het minstens 20 tot 30 jaar uit te houden. De "wilde tuinman" neemt zijn foto's zonder gebruik van kunstgrepen als kunstlicht, uitvergrotingen of met het snijden aan het beeldkader. Waar het hem om gaat is, de natuur in haar vol-

● *Beeld uit Le Roy's eigen tuin in Oranjewoud, dat hij op soortgelijke wijze behandelde als een parkgebied bij de Groninger wijk Lewenborg.*

le kracht op de gevoelige plaat in te laten werken.

"In den beginne", heet de fototentoonstelling in Yde, waarop het wis-

selen van de seizoenen zichtbaar is en waarbij van verschillende thema's werd uitgegaan. Le Roy ontkent, dat de titel voor deze expositie iets met religie van doen heeft. Het gaat hem om de "keiharde realiteit van de natuur," geen religieus ideaal of vaag Steiner-idee. "Het paradijs is altijd ergens anders dan waar men zich bevindt, is de algemene gedachte," zei Le Roy tijdens zijn openingswoord voor de expositie, "maar u bent zelf natuur, en ook creator en catalysator."

Die laatste hoedanigheden zijn voor Le Roy uitgangspunt geweest om de polariteit in de natuur te onderzoeken en zichtbaar te maken, zoals het spanningsveld tussen licht en donker. Geen kunst maar een geestesgesteldheid die zich misschien het beste laat aflezen in de poëzie van Eichendorff. En, evenals bij deze oude dichter — maar dan in een moderne vorm — treft men in de natuurvisie van Le Roy een intelligente gekunsteldheid aan, een innerlijke tegenstelling die zijn "bouwen aan de natuur" zo aantrekkelijk maakt. Zo fixeerde hij zijn schepping door middel van een fotochemisch procédé dat zo natuuronvriendelijk is als het maar zijn kan, het romantische dilemma van de moderne natuurmens.

ERIC BOS

In den Beginne, foto's van Le Roy. Galerie Brink 7 in Yde. Tot 9 mei.